

Achtergrond van de basisverlegging CPI 2013

Jaarlijkse basisverlegging CPI

De Consumentenprijsindex (CPI) meet de prijsontwikkeling van een pakket van goederen en diensten dat de gemiddelde consument afneemt. De prijsontwikkeling van elke artikelgroep wordt gewogen met het aandeel in de totale bestedingen van de consument.

In 2007 is de reeks 2006 = 100 gestart en is ook begonnen met een jaarlijkse basisverlegging. In de jaarlijkse basisverlegging worden er nieuwe bestedingsaandelen bepaald. Deze worden telkens in januari van een jaar voor het eerst gebruikt voor de berekening van de prijsindexcijfers en blijven een jaar constant. Meer informatie over de wijzigingen die in 2007 zijn ingegaan kunt u vinden in het artikel *Een vernieuwde consumenten prijsindex in 2007*¹ op de CBS website.

Dit document licht de achtergrond van de jaarlijkse basisverlegging voor het verslagjaar 2013 toe.

Bepaling nieuwe bestedingsaandelen

De bestedingsaandelen van de gemiddelde consument worden als volgt bepaald:

- De CPI die in jaar t wordt gepubliceerd is, sinds het invoeren van de jaarlijkse basisverlegging, gebaseerd op het gemiddelde consumptiepatroon in jaar t-1. De inflatiecijfers die in 2013 worden gepubliceerd, worden dus gewogen met bestedingsaandelen van 2012.
- De basis voor het bepalen van de bestedingsaandelen in 2012 vormen de *voorlopige* consumptiecijfers van de Nationale Rekeningen (NR) van 2011. De cijfers van 2012 zijn namelijk nog niet beschikbaar.
- Als voor bepaalde artikelgroepen de cijfers uit de Nationale Rekeningen niet voorhanden zijn, worden alternatieve bronnen gebruikt, zoals het Budgetonderzoek.
- Met de bestedingen van 2011 worden de bestedingen van de consument in 2012 geschat. Grote aantoonbare wijzigingen in bestedingen tussen 2011 en 2012 zijn gecorrigeerd in de bedragen ten opzichte van de bedragen uit de Nationale Rekeningen.
- De bedragen uit de Nationale Rekeningen worden gecorrigeerd voor de conceptuele verschillen tussen het consumptiebeprijp van de Nationale Rekeningen en van CPI. Het gaat hierbij om:
  - uitgaven van buitenlanders in Nederland (niet in CPI)
  - uitgaven van institutionele huishoudens (niet in CPI)
  - bruto benadering verzekeringen in de CPI
- De bedragen uit de Nationale Rekeningen worden via een vast schema verdeeld naar de internationale Coicop-indeling die wordt gebruikt voor de CPI.
- De verdere onderverdeling van de gewichten gebeurt met behulp van het Budgetonderzoek. Voor het verslagjaar 2013 is het gemiddelde van de budgetonderzoeken van 2008 - 2010 gebruikt.²
- De bedragen op het laagste artikelgroepniveau worden vervolgens herschaald naar 100.000 punten.

¹ <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/0C01165E-10E1-4C11-8471-EF984084F91C/0/2007vernieuwdeconsumentenprijsindexart.pdf>

² In enkele gevallen wordt gebruik gemaakt van marktinformatie om de onderverdeling te maken, bijvoorbeeld bij energie en kleding.

- Vervolgens worden de bestedingsaandelen van het jaar 2012 gewaardeerd tegen prijzen van december 2012 en weer herschaald naar 100.000 punten. Deze weegpunten (ook wel decemberegewichten genoemd) worden gepubliceerd op StatLine. Voor het verslagjaar 2013 zijn er op het laagste niveau 187 artikelgroepen (coicops).

Wegingen 2013

Hieronder staan de decemberegewichten van de CPI op hoofdniveau voor 2013 en 2012:

Tabel 1. Gewichten van de CPI

Groep	Omschrijving	Verslagjaar 2013	Verslagjaar 2012	Vershil
1	Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken	11.497	11.317	180
2	Alcoholhoudende dranken en tabak	2.993	3.111	-118
3	Kleding en schoenen	4.692	4.930	-238
4	Huisvesting, water en energie	25.001	24.529	472
5	Stoffering en huishoudelijke apparaten	5.850	5.993	-143
6	Niet-verzekerde gezondheidszorg	1.084	1.090	-6
7	Vervoer	11.601	11.641	-40
8	Communicatie	3.284	3.263	21
9	Recreatie en cultuur	10.200	10.285	-85
10	Particulier onderwijs	146	141	5
11	Hotels, cafés en restaurants	4.417	4.199	218
12	Diverse goederen en diensten	11.195	11.302	-107
13	Consumptiegebonden belastingen en overheidssdiensten	3.677	3.670	7
14	Consumptie in het buitenland	4.363	4.529	-166
	Totaal	100.000	100.000	

Wijzigingen Weegschema

De belangrijkste bijzonderheden bij het bepalen van de gewichten voor 2013 zijn:

Energie (Groep 4 -Huisvesting, water en energie)

Voor de bestedingen aan gas is gecorrigeerd voor het verschil in gasverbruik tussen het voorlopige NR jaar (2011) en het wegingsjaar (2012). Hiervoor wordt het aantal graaddagen³ van 2011 vergeleken met dat in 2012. Het aantal graaddagen in 2012 was 10 procent hoger dan in 2011. Rekening houdend met het feit dat ook een deel van de bestedingen aan gas niet samenhangt met de temperatuur, is het voorlopige NR bedrag gecorrigeerd met 6,2 procent.

Voor zowel gas als elektriciteit is ook een prijscorrectie gemaakt. In 2012 was de gemiddelde prijsstijging van gas 7,2 procent ten opzichte van 2011.

³ Een graaddag is het per dag berekende verschil tussen 18°C (stookgrens) en het etmaal-gemiddelde van de buitentemperatuur. Alleen buitentemperaturen lager dan 18°C worden hierbij meegeteld.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Het Voorlopige NR bedrag voor gas is, inclusief de verbruiscorrectie, met 7,2 procent gecorrigeerd.

De elektriciteitsprijzen zijn in 2012 gemiddeld met 4,7 procent ten opzichte van 2011 gestegen. Deze prijsstijging is ook doorberekend in het aantal weegpunten.

Autobrandstoffen (Groep 7 – Vervoer)

De gemiddelde prijsstijging in 2012 ten opzichte van 2011 was voor autobrandstoffen 7,3 procent. Met dit percentage is het voorlopige NR bedrag voor de autobrandstoffen gecorrigeerd.

Lege cd's en dvd's (Groep 9 –Recreatie en cultuur)

De bestedingen van consumenten aan lege cd's en dvd's zijn de laatste jaren fors afgenomen. De reden hiervoor is dat de inhoud (muziek, films, foto's etc.) steeds vaker op pc's, laptops, mediaspelers, mp3-spelers, usb-sticks en geheugenkaartjes staat. Vorig jaar was de weging van deze artikelgroep (nummer 09143) nog slechts 8 weegpunten. Besloten is deze groep vanaf 2013 niet meer te publiceren. De weging is verdeeld over de artikelgroepen Computerapparatuur (nummer 09130) en Fotografie en film (nummer 09144).

Kort- en langlopende reeksen in de CPI

Vanaf januari 2007 wordt het consumptiepakket van de CPI jaarlijks aangepast. Dit betekent dat de langlopende reeks 2006=100 gebaseerd is op jaarlijks veranderende bestedingsaandelen.

Om de indexcijfers van de verschillende jaren (met verschillende bestedingsaandelen) aan elkaar te koppelen wordt de volgende werkwijze gehanteerd:

Voor alle CPI artikelgroepen worden zogenaamde *kortlopende indexreeksen* bepaald. Voor het verslagjaar 2013 beginnen deze kortlopende indexreeksen in december 2012 en lopen ze 13 maanden, dus tot en met december 2013. Bij de start van een kortlopende reeks staan alle indexen op 100.

Met behulp van deze kortlopende indexcijfers van de verschillende artikelgroepen worden iedere maand in 2013 de prijsveranderingen ten opzichte van december 2012 berekend.

Deze prijsveranderingen worden vervolgens vermenigvuldigd met de langlopende reeks voor iedere artikelgroep van de CPI in december 2012.

In formule:

$$(\text{CPI januari 2013}) = (\text{CPI december 2012}) * (\text{kortlopende CPI januari 2013}) / (\text{kortlopende CPI december 2012} = 100).$$

In tabel 2 staat een fictief voorbeeld voor de artikelgroep brood en beschuit. In de rechterkolom staat de langlopende reeks, van januari 2012 tot en met december 2012. De waarde voor januari 2013 wordt berekend met de kortlopende reeks die in december 2012 met waarde 100 start.

De eerste stap is het berekenen van de prijsverandering in januari 2013 ten opzichte van december 2012. Dat is $100,47/100 = 1,0047$.

De tweede stap is het vermenigvuldigen van die prijsverandering met het indexcijfer van december 2012 uit de langlopende reeks. Dus $1,0047 * 115,29 = 115,83$. Dat is dus de waarde van de langlopende reeks voor januari 2013.

Tabel 2. Een fictief voorbeeld voor de artikelgroep Brood en beschuit

Kortlopende reeks (december 2012 =100)		Langlopende reeks (2006=100)	
maand	index	maand	index
		januari 2012	111,06
		februari 2012	112,73
		maart 2012	112,87
		april 2012	113,23
		mei 2012	112,99
		juni 2012	114,70
		juli 2012	113,10
		augustus 2012	113,91
		september 2012	111,45
		oktober 2012	114,46
		november 2012	114,70
december 2012	100,00	december 2012	115,29
januari 2013	100,47	januari 2013	115,83

De kortlopende reeks

De gewichten die bij de berekening van de kortlopende indices worden gebruikt zijn de gewichten van het jaar 2012, gewaardeerd tegen het prijsniveau van december. Ook in de persberichten en op StatLine worden deze decembergewichten getoond en niet de jaargewichten.